

Рішення разової спеціалізованої вченої ради про присудження ступеня доктора філософії

Разова спеціалізована вчена рада Полтавського державного аграрного університету (м. Полтава), Міністерства освіти і науки України прийняла рішення про присудження ступеня доктора філософії **Пащенко Поліни Олександрівни** з галузі знань 07 «Управління та адміністрування» зі спеціальності 073 «Менеджмент» на підставі публічного захисту дисертації «Управління проектами енергозбереження в організаціях бюджетної сфери» Протокол №1 «01» березня 2024 року Пащенко Поліна Олександрівна, громадянка України, 1975 року народження.

Місце роботи:

- 1) 2005-2013 рр. – робітник ПП «АКТИВ» м. Лисичанськ Луганська обл.;
- 2) з листопада 2013 р. по теперішній час – Вище професійне училище № 94 м. Лисичанськ Луганська область (фактична адреса м. Хмельницький).

Освіта:

вища, закінчила Донбаський державний технічний університет у 2018 році та отримала диплом магістра за спеціальністю «Публічне управління та адміністрування», здобула кваліфікацію магістр з публічного управління та адміністрування. Впродовж навчання була активною студенткою, яка постійно займалася науковою роботою.

У 2018 році за результатами вступних випробувань була зарахована до аспірантури на заочну форму навчання на контракт до Полтавського національного технічного університету імені Юрія Кондратюка, а в 2019 році була поновлена на навчання у Полтавській державній аграрній академії за спеціальністю 073 «Менеджмент».

Дисертацію виконано у Полтавському державному аграрному університеті (м. Полтава).

Здобувач має 29 наукових праць, із яких 6 статей – у колективних монографіях, 3 статті – у періодичних виданнях України, що внесені до міжнародних наукометричних баз даних, 1 стаття – у періодичному науковому виданні іноземної держави, включеному до наукометричної бази даних Scopus, 19 праць апробаційного характеру.

Статті у наукових фахових виданнях України, включених до міжнародних наукометричних баз:

1. Пащенко П. О. Управління проектами з підвищення ефективності енергоспоживання в освітній сфері. *Вчені записки Таврійського національного університету імені В.І. Вернадського. Серія: «Економіка і управління»*. Том 29 (68). № 6, 2018. С. 43-48.

2. Пащенко П. О. Формування конкурентоспроможності закладів освіти на основі управління енергоефективністю. *Вісник Черкаського національного*

університету імені Богдана Хмельницького. Серія «Економічні науки». № 1. 2020. С. 62-71.

3. Пащенко П. О. Реалізація програми енергозбереження та підвищення енергоефективності організацій бюджетної сфери в умовах євроінтеграції. *Формування ринкової економіки в Україні*. 2021. № 46 С. 68-78.

Статті у періодичних наукових виданнях іноземних держав:

4. Markina I., Diachkov D., Bodnarchuk T., Paschenko P., Chernikova N. Management of resource-saving and energy-saving technologies as an innovative direction of agri-food enterprise restructuring. *International Journal of Innovation and Technology Management*. 2022 №19. Vol. 22.P. 1-24 (Scopus).

Статті у монографіях:

1. Paschenko P., Tyshchenko V., Ovcharenko I. Economic security management of educational institutions based on energy efficiency. Security of the XXI century: national and geopolitical aspects. Issue 2: collective monograph / in edition I. Markina. Prague. Nemoros s.r.o. 2020. Czech Republic. pp. 281–287.

2. Zos-Kior M., Paschenko P. Development of budgetary organizations in the sphere of management energy technology. Management of the 21st century: globalization challenges. Issue 3: collective monograph / in edition I. Markina. Prague. Nemoros s.r.o. 2020. Czech Republic. pp. 96–100.

3. Пащенко П. О. Енергозберігаючі технології в системі проектного менеджменту бюджетних установ. Стійкий розвиток сільських територій у контексті реалізації державної екологічної політики та енергозбереження: кол. моногр.; за заг. ред. Т. О. Чайки. Полтава: Видавництво ПП «Астроя», 2021. С. 330-337.

4. Zos-Kior M., Paschenko P. Comprehensive assessment of energy saving project management in the budgetary sphere. Security management of the XXI century: national and geopolitical aspects. Issue 3: collective monograph / in edition I. Markina. Prague. Nemoros s.r.o. 2021. Czech Republic. P. 226–232.

5. Zos-Kior M., Martynov A., Pashchenko P. Factors and adaptive indicators of energy efficiency in the budgetary sphere in modern conditions. Security management of the XXI century: national and geopolitical aspects. Issue 4: collective monograph / in edition D. Diachkov. Prague. Nemoros s.r.o. 2022. Czech Republic. pp. 178–183.

6. Пащенко П. О. Розробка сценарію інноваційної моделі управління проектами енергоефективності в енергетичному секторі. Екологоорієнтовані підходи відновлення техногенно забруднених територій і створення сталих екосистем: колективна монографія; за заг. ред. Т. О. Чайки. Полтава: Видавництво ПП «Астроя», 2022. С. 322-329.

У дискусії взяли участь голова і члени спеціалізованої вченої ради.

Брич Василь Ярославович – доктор економічних наук, професор, директор Навчально-наукового інституту інноватики природокористування та інфраструктури Західноукраїнського національного університету, зауваження, викладені у відгуку опонента:

1. На с. 31 роботи зазначено, що у міжнародному індексі енергобезпеки використовуються 8 категорій показників, метою яких є оцінка реалізації країнами поставленого потрійного енергетичного завдання, а саме трьох ключових груп показників: енергетична безпека, розподіл енергетичних ресурсів, екологічність (енергетична сталість). У зв'язку з війною, доцільно було б в дану методику додати четверту ключову групу показників – фізична безпека.

2. Робота значно виграла, якщо б в ній було запропоновано власну ефективну систему оцінки енергоефективності, адже очевидним є відсутність єдиної системи енергомоніторингу. Як зазначається в дисертаційній роботі, відсутність єдиної бази призводить до дисбалансу енергетичних і фінансових потоків на всіх рівнях управління (с. 38).

3. За результатами системних досліджень, авторка робить висновок, що одним з важливих наслідків реалізації проектів енергозбереження організацій бюджетної сфери є популяризація енергоефективних заходів з використання відновлювальних джерел енергії, отримання дієвих механізмів для планування і реалізації місцевими органами регіонального управління, що доцільно проводити через Асоціацію закладів освіти з управління проектами енергозбереження (с. 56). При цьому потребує пояснення, а чому ту саму ж діяльність не можна впроваджувати через вже існуючі об'єднуючі утворення, наприклад, Всеукраїнську Асоціацію об'єднаних територіальних громад.

4. На с. 93 вказано, що управління проектами енергозбереження організацій бюджетної сфери – це система реалізації економіко-безпекових, організаційно-правових і розрахунково-фінансових процедур, направлена на задоволення власних комерційних, екологічних та соціальних інтересів, інтересів громади або державних інтересів організаціями бюджетної сфери в напрямку мінімізації питомої та оптимізації граничної енергоемності за актуальних кон'юнктурно-безпекових умов. При цьому в роботі бажано було б систематизувати ці актуальні кон'юнктурно-безпекові умови.

5. На с. 110-113 зазначено, що показник економіко-безпекової ефективності управління проектами енергозбереження – це кількісно оцінений вплив процесу реалізації проекту на економіку та безпеку загалом галузі, регіону, установи, не пов'язаний із фінансовими інтересами учасників. Доречним було б демонстрація розрахунку даного показника хоча б для кількох організацій бюджетної сфери.

6. Аналізуючи інтервальний динамічний ряд, слід відзначити, що використання електроенергії та теплоенергії в освітніх закладах України в 2012–2021 рр. коливається і спостерігається його зниження, що може свідчити про впровадження енергоощадних проектів (с. 175). Потребує пояснення, чому саме відбулися дані зміни.

Сохань Інна Віталіївна – доктор економічних наук, професор, професор кафедри менеджменту ім. Л. І. Михайлової Сумського національного аграрного університету, зауваження, викладені у відгуку опонента:

1. На с. 37 (рис. 1.2) розглядається механізм нерозривності та узгодженості дій політики ефективного управління енергозбереженням. При цьому метою

політики ефективного управління енергозбереженням є отримання максимальної нерозривності та узгодженості дій при забезпеченні таких чотирьох складових, як: енергоменеджмент; енергозабезпечення; енергодоступність; енергоприйнятність. Логічно було б включити п'яту складову – енергобезпеку, адже в сучасних умовах інші складові є похідними від неї.

2. В роботі бажано було б більше уваги приділити впровадженню в майбутньому технологій інтелектуальних мереж в українську енергосистему. Це сприятиме розв'язанню нагальних проблем енергоефективності та призведе до змін не тільки державної, а й регіональної політики органів місцевого самоврядування. Адже, незважаючи на окупність енергоефективних проектів у соціальній сфері, на державному та регіональному рівнях створено недостатньо програм оптимізації процедури енергоаудиту, обладнання, матеріалів, технологій тощо.

3. З погляду авторки, управління проектами енергозбереження організацій бюджетної сфери необхідно розглядати у взаємозв'язку із системою їх енергетичної безпеки тобто системою управління бюджетною установою з позицій єдиного енергетичного простору, яка забезпечує ефективне, надійне й екологічно безпечне середовище, на яке внутрішні та зовнішні фактори енергозбереження впливають мінімально, і є гарантом безпеки якості послуг, зокрема й енергетичної, що надаються населенню об'єктами бюджетної сфери (с. 66). На мій погляд, даний аспект доцільно було б розглядати також у взаємозв'язку із соціальною та економічною безпекою.

4. На с. 99 роботи авторка зазначає, що з одного боку, основна мета створення оптимальної системи управління енергоефективністю будь-якого закладу – винаходження такої моделі управління проектами енергозбереження, яка врахує всі особливості й чинники динаміки регіону та безпосередньо функціонування самої установи, з іншого – розроблення сучасної адаптивної і стійкої системи управління енергоефективністю установи, що супроводжується значною кількістю інформації, яку необхідно обробити та представити в зручному і зрозумілому вигляді. При цьому доцільно було б конкретизувати які саме інструменти адаптивності є актуальними наразі.

5. На с. 123-124 авторка наводить дані щодо загальної кількості та контингенту закладів освіти в Україні в динаміці, проводячи їх аналіз із споживанням енергії. При цьому, через зміну тарифів та інших елементів собівартості освітніх послуг і самої вартості навчання, доцільно було б розглянути сценарне моделювання не з тільки вартісними, а і з кількісними значеннями споживання енергії.

Дядик Тетяна Василівна – кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри маркетингу Полтавського державного аграрного університету, зауваження, викладені у рецензії рецензента:

1) В пропонованому авторкою механізмі нерозривності та узгодженості дій політики ефективного управління енергозбереженням (стор. 37 рис. 1.2) в такій складовій як енергодоступність доцільно ввести показник автономності,

оскільки, наприклад, наявність генераторних потужностей є надзвичайно важливою характеристикою будь-якої організації бюджетної сфери.

2) На стор. 43 здобувачкою зазначено, що з-поміж підходів до управління проектами енергозбереження організацій бюджетної сфери, слід відзначити зростаючий інтерес до довгострокових проектів, у яких пріоритетом є соціальна та екологічна відповідальність енергетичної безпеки всіх учасників процесів. Доцільно було б при цьому конкретизувати динаміку змін даного інтересу в розрізі даних учасників з метою акцентування дії управлінських інструментів за пріоритетними напрямками.

3) В дисертаційній роботі на стор. 73-74 зазначається, що набагато більшого ефекту при розробленні сценарію інноваційної моделі управління проектами енергоефективності в бюджетному секторі дає змогу урахування регіональних особливостей, що підтверджується також і висновками Інституту стратегічних досліджень. Аспіранту доцільно було б конкретизувати дані особливості, а також проаналізувати їх дію на прикладі аналізованих організацій бюджетної сфери.

4) У рис. 2.5. Основні системні показники ефективності управління проектом енергозбереження в організації бюджетної сфери (стор. 106) зазначені інноваційний, енергетичний, комерційний, бюджетний, економічний, соціальний, екологічний, ергономічний показники. На мій погляд, доречним є введення безпекового показника в даний перелік, що надає системності цій класифікації.

5) В підрозділі 3.1 при прогнозуванні ефективності системи управління проектами енергозбереження в організаціях бюджетної сфери авторка досліджує показники динаміки загального постачання первинної енергії, загального постачання енергії відновлюваних джерел і частки постачання енергії відновлюваних джерел організаціям бюджетної сфери в Україні. При цьому доцільно було б враховувати у розрахунках динаміку собівартості енергії з різних джерел і ціни на неї.

Яснолоб Ілона Олександрівна – кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри підприємництва і права Полтавського державного аграрного університету, зауваження, викладені у рецензії рецензента.

1. На с. 38 зазначено, що оцінка теоретичних і методичних засад енергоефективності дає змогу виявити основні фактори, що стримують управлінців впроваджувати єдину систему енергомоніторингу, а саме – брак інформації, відсутність мотивації, організації та координації, досвіду управління проектами. На мій погляд, доцільно було б додати такий фактор як динаміка рівня безпеки з можливими варіаціями його прогнозних значень.

2. В роботі досить комплексно представлені дослідження щодо питання створення в Україні умов для розвитку відновлюваних джерел енергії, сектора сонячної фотоенергетики, використання водню як перспективного газоподібного пального тощо. Проте, бажано було б представити дослідження ефективності даних проектів і можливості релокації цих підприємств у випадку загострення безпекових загроз.

3. На с. 93 та в додатку Г акцентовано увагу, що одним із основних завдань розв'язання проблем енергозбереження є формування інституційних механізмів, які б спонукали владу й адміністрацію закладів до енергопланування та комплексного підходу до модернізації системи електрифікації та теплопостачання бюджетних установ. Робота значно виграла б, якщо б дані інституційні механізми були конкретизовані з наведенням наслідків їх застосування.

4. На с. 98 у рис. 2.3 Система інструментів стабілізованого механізму управління проектами енергозбереження в організаціях бюджетної сфери замість економічного бажано було б розглянути економіко-безпековий аспект, про актуалізацію якого йшла мова у 1 розділі дисертаційної роботи.

5. У підрозділі 3.1 здобувачкою розглядалася динаміка загального постачання первинної енергії, загального постачання енергії відновлюваних джерел і частки постачання енергії відновлюваних джерел організаціям бюджетної сфери в Україні. При цьому при сценарному моделюванні управління проектами енергозбереження в організаціях бюджетної сфери (підрозділ 3.2) доцільно було б дослідити наслідки збільшення частки постачання енергії відновлюваних джерел організаціям бюджетної сфери в Україні.

Самойлик Юлія Василівна – доктор економічних наук, професор, професор кафедри економіки та міжнародних економічних відносин Полтавського державного аграрного університету, зауважень немає.

Результати відкритого голосування:

«За» - 5 членів ради,

«Проти» - немає,

«Утримався» - немає.

На підставі результатів відкритого голосування разова спеціалізована вчена рада присуджує **Пашенко Поліні Олександрівні** ступінь доктора філософії з галузі знань 07 Управління та адміністрування за спеціальністю 073 Менеджмент.

Голова разової
спеціалізованої вченої ради

Юлія САМОЙЛИК